

Jeneverdagen

Roman

Polly Heyrman

Voor Sophia

©Polly Heyrman, 2018 / Jeneverdagen

In eigen beheer: Bookmundo.com

©Tweede druk en herwerkte tekst, 2025

Illustratie achterin: Dr H.H. Generations

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever/auteur.

Jeneverdagen

Roman

“We are all searching for someone whose demons play well with ours”

-- Unknown

“Earth to earth, ashes to ashes, dust to dust”

-- Prayer

DEEL EEN

1

Een mens heeft dagelijks zeventigduizend gedachten. Dit waren de woorden die hij had onthouden nadat hij voor het eerst dokter Bernd Steen had geraadpleegd. Antoon J. Halsma liet zijn bureaustoel draaien, een glas jenever binnen handbereik. *Zeventigduizend gedachten per dag, heeft de dokter gezegd, dat is normaal in een mensenleven.*

Hij zonk dieper weg in de knusse bureaustoel, schoof de glazen asbak dichterbij, peuterde een sigaar uit een doosje en tuurde de fantasietuin in. De kunst van het roken had hij geperfectioneerd tijdens zijn dienstjaren. Met een rusteloze blik blies hij rook uit en leunde achterover.

‘Tijd om de goede oude tijd op te snuiven. Goede herinneringen krijgen voorrang, unieke momenten, geen gezaag rond het hoofd, ja-geknik en een kort door de bocht mentaliteit.’ Hij sprak de woorden langzaam uit om ze meer gewicht te geven.

Op de werktafel verspreid voor hem lagen brieven, deels gebundeld in plastic. Ernaast papier, om zijn signatuur op te oefenen, A.J. Halsma,

volgens zijn echtgenote een handtekening als een opspringend insect. Hij bereidde zich voor op de functie van syndicus. Een diepe wens van Marijke. In de zithoek strekte ze lui haar benen.

‘Mijn pillen,’ stamelde ze.

Nog steeds moest hij wennen aan het gekraak van haar lage ochtendstem. Klanken die vervormden als zeepbellen. Een aantal maanden was ze opgenomen in een home, lange tijd die door verlies en heimwee scheuren hadden veroorzaakt. De diagnose was gaten in de hersenen en complicaties, een hele boterham. De oplossing lag volgens de medische wereld in stamcellen en verder onderzoek of het gebruik van kokosolie, om het geheugen te smeren, had Steen er glimlachend aan toe gevoegd.

Op de salontafel lagen de pillen. Dokter Bernd Steen had hem gezegd op een van zijn consultaties in het dokterskabinet dat de pillen best vermengd werden met vloeistof. Dus stampte Antoon dagelijks een grote hoeveelheid fijn en roerde ze door een soepkom met yoghurt. Hij wist niet juist waarvoor allemaal en telde niet meer na. Zijn vrouw nam drie soorten in, dat wist hij, maar verder was alles wazig geworden alsof hij de pedalen kwijt was, en zij enkel celverbindingen. Vanop zijn vaste plek bij het raam bekeek hij haar liefdevol.

Zijn ochtendritueel bestond uit vier sneetjes brood uithalen, met confituur besmeren en koffie maken. Voor Marijke zette hij ontbijt klaar op haar nachtkastje want ze was slecht ter been. Laatst wankelde ze zelfs toen ze uit bed kwam. Na het ontbijt vergezelde hij haar in de

zitkamer en wikkelde haar in zijn kamerjas.

Het hoge flatgebouw waar Antoon J. Halsma een groot deel van zijn gehuwd leven had doorgebracht lag in de Zwembadstraat omringd door een toefje groen, een gelijkvloersappartement dat onmiddellijk in de smaak was gevallen bij beiden. Bij het raam gezeten rookte Antoon zijn lievelingssigaar. Even keek hij op, een vrachtwagen arriveerde piepend aan de achterzijde van het gebouw, waar de kijktuin aan grensde.

‘Zakken jos.’

Een mannenstem weerklonk, en een metalen ladderlift klapte zoemend uit. Het begon zachtjes te regenen.

Uit de grote hoge verhuiswagen verschenen stoelen, zorgvuldig op een plateau geplaatst. De stukken daverden met de lift omhoog.

‘Ze moeten stapelen, efficiënter zijn,’ stuurde Antoon hen aan terwijl vanuit de nabije keuken het vertrouwde geluid van een pruttelende percolator weerklonk. ‘Anders sta je voor een berg.’

Hij schonk snel een tweede kop koffie uit in de keuken. Van de actie wilde hij niets missen. Buiten klom een volgend meubelstuk rugwaarts de hoogte in, antiek aan de poten te zien. Tegen het hout leunden twee grote kartonnen dozen. Het leven gaat zijn gangetje flitste door hem heen, en even later tikte hij ritmisch een deuntje op de armleuning van de bureaustoel.

Olivia, de ingehuurde Poolse poetsvrouw die eenmaal per week omstreeks acht uur in de ochtend langskwam liep log zijn richting uit,

zwaaide een mollig handje de lucht in. Ze werkte pas enkele weken voor de familie Halsma, zag er vermoeid uit en iedere keer dat hij omkeek richtte ze haar nerveuze blik op hem. Zoals steeds klikte ze de digitale radio aan in de bijkeuken, waar ze ook haar tas en jas ophing aan een haak aan de muur.

Marijke wiegde haar kin heen en weer, genoot van het klassieke deuntje dat speelde. Aan haar voeten, op een tapijt voor de zetel lag Zorro, een terriër die ze ooit adopteerde.

‘Goede morgen Olivia.’

‘Morgen Marijke en menier de syndicus.’

Onmiddellijk voelde hij zich vereerd. Hij zetelde nog niet in de Raad van mede-eigenaars, maar had de poetsvrouw duidelijk gemaakt dat zijn nieuwe functie weldra een feit zou zijn, een laatste ambitie.

‘In die verhuisdoos zitten wellicht kleeerhangers,’ zei hij. ‘Bij een kast horen houten kleeerhangers.’

‘Kapstokken,’ verbeterde Marijke.

De goederen waren gepasseerd en Antoon verheugde zich op een nieuwe lading. Indien de goederen naar het zesde moesten, zo hield hij zijn gedachten bezig, dan zal het vier minuten duren of zelfs vijf. Indien naar het twaalfde dan zal het dubbel zo lang zijn.

‘Weet jij dan wie hier komt wonen?’ vroeg hij.

Zijn echtgenote draaide zich naar hem toe, trok haar lippen op.

‘Ik ken hier niet iedereen in het gebouw hé, ik ben geen conciërge meer.’ Ze keek hem aan terwijl hij rook uitblies. ‘Trouwens,

wanneer ga jij hier baas worden?’

‘Gek dat de burgemeester mij wil eren. In het parochiezaaltje nog wel.’

Hij sprak de woorden langzaam uit, alsof hij het over iemand anders had. Marijke antwoordde niet. De nakende plechtigheid, een persoonlijk eerbetoon, belande haar niet aan, toch niet zoals vroeger. Enkel haar wens telde, dat hij ‘huismeester’ zou worden. Die uitdaging was groot, ervoor zorgen dat er voor hem gestemd zou worden op de eerstvolgende vergadering van mede-eigenaars in de Residentie, dus begon hij subtiel over iets anders.

‘Weet je nog, onze huwelijksdag, hoe mooi die was? Een tekst van jouw broer.’

Zijn blik was nu gericht op de werktafel waar de paperassen zich bevonden, geselecteerd voor de herdenking. Hij knipte een lamp aan en zocht naar de juiste map. Bovenaan kleefde een etiket met de woorden: Huwelijkspeech, fragment geselecteerd voor de viering. En met veel interesse herlas hij staande de tekst die hem op een heel speciale dag in het bijzijn van zijn vrouw en vrienden was voorgelezen.

‘Marijke en Antoon. Antoon en Marijke. Dames en heren, familie, vrienden en genodigden. Op deze heuglijke dag ben ik vereerd het woord te nemen om een goede kameraad en zijn kersverse vrouw te feliciteren. Het is nog niet zo lang geleden dat we samen de buurt van de Sint-Janswijk verkenden op zoek naar tamme kastanjes en fietsen zonder slot.

Toontje was negen, ik acht. Op zo een van die grimmige herfstdagen sprak hij me over plannen om brandweerman te worden. Wist ik veel dat de brave man in de uitvaartbranche zou eindigen. De dapperheid die mijn beste vriend toen uitstraalde is wel wat weggeëbd, maar zijn humanitaire ingesteldheid is gebleven. Ik ken geen ander mens die zo snel hulp aanbiedt als Antoon. Over zijn eerste liefkan ik kort zijn. Ze zat bij hem in de klas en hielp hem met elke huistaak. Ook veterstrikken kon ze goed. Ze spraken af op de speelplaats of wisselden van boekentas. Hij at haar boterhammen met krab en zij boterhammen met confituur. Later vond Antoon een briefje waarin ze het uitmaakte. De dag dat mijn goede vriend Antoon Marijke opnieuw ontmoette was een vakantiedag. Ze zagen elkaar voor het eerst in het buitenland. Beiden waren ze ingescheept op een cruiseschip dat havens op de Middellandse zee aandeed. Hij wilde een van de Italiaanse eilanden ontdekken, maar ze was haar hut niet uitgekomen omdat hij in het zwembad haar naam was vergeten. Nochtans heeft zijn hoffelijkheid het tij doen keren. Marij, onze mooie bruid, is op razend tempo nog van boord kunnen gaan om daarna, hand in hand uiteraard, met hem het eiland te gaan verkennen. Was het op Malta? (vraag aan het publiek). Het mag mij vergeven zijn want een half jaar geleden deed mijn goede vriend alsnog een aanzoek. Door een microfoon riep hij haar naam af in een speciaalzaak, voorafgegaan door de boodschap, 'droge voeding kassa drie'. Aan de kassa zelf ging Antoon door de knieën met een andijvie in de ene hand en in de andere een kartonnen doosje. Ik dien te vermelden dat de bruidegom heeft

nagelaten enige aankoop te doen. De rest van het verhaal is u bekend: Marijke, toen nog kassierster in een supermarkt, zei volmondig ja, onder toezicht van alle aanwezigen kooplustigen.'

'Zal ik er iets aan veranderen Marijke, nu het nog kan? Ik heb hem opgesnord voor de herdenking. Ze moeten toch iets van me hebben als ze me willen eren als ceremoniemeester in deze stad.' Hij snoof, 'man van het jaar, en de gemeente wil oude gedichten horen, ooit voorgelezen op het kerkhof. Vooral diegenen geschreven voor overleden clochards en mensen zonder familie.'

'Ja, en ben je er blij mee? Of is het tijdverspilling?' Marijke klonk weinig enthousiast.

'Ze hebben me geselecteerd voor een reden,' antwoordde hij stellig. 'Ze hadden ook de Chinees van de overkant kunnen kiezen maar dit jaar ben ik aan de beurt.'

Tevreden legde hij de tekst neer. Terwijl het eerste licht door het raam van de benedenverdieping viel, waar de houten roede iets te laag bevestigd was, doofde de straatlantaarn. Enkele blaadjes aan een boom in de siertuin, extra belicht door het kunstlicht, hingen er nog; verder was de boom volledig kaal. Waterdruppels kleefden als sterren op het glasraam, verhulden het uitzicht als een waas. De verhuis werd buiten afgerond, de ladderlift klapte in. Olivia riep dat ze ging vertrekken en dan hoorde hij de voordeur dichtslaan.

'Mijn pillen,' prevelde Marijke.

Antoon haalde een tweede strip uit het medicijnkastje en verpletterde ze in de keuken met een marmeren stamper. De geur van muffe kalk en munt prikkelde zijn neusgaten. Marijke zag er verzwakt uit en sinds de diagnose van dementie had ze een vervelende tic gekregen, schudde haar hoofd als een kalkoen zijwaarts en haalde dan diep adem. Hij ging naast haar zitten en hield haar hand vast.

‘Schat, je ziet er bleek uit.’

Hij handelde meteen, uit ongerustheid, rende opnieuw naar de keuken, hakte nog even op de pillen door. Dan schraapte hij de inhoud van een pot yoghurt leeg in een kom en strooide het poeder erover heen. Vanuit de woonkamer hoorde hij een gekreun en snel haastte hij zich de keuken uit met de kom in de hand. Zijn handen trilden een beetje, zoals elke ochtend.

‘Hier, lieverd, Je hoeft je geen zorgen te maken. Ik help je.’

Voorzichtig tilde hij haar rechtop, liet lepel per lepel van het mengsel tussen haar lippen glijden. Een beetje yohurt liep langs haar kin. Hij veegde het weg met zijn duim zoals hij al weken deed.

‘Goed zo...goed zo.’

Na een dankbare blik op haar gezicht slaakte hij een zucht van opluchting.

Plots luidde de bel en in kamerjas liep hij naar de voordeur. Dirk Bonhaards, befaamd in het flatgebouw als de man die alles kon, kauwde op een stuk zelfgebakken lookbrood. Vol zelfvertrouwen pulkte hij aan een te lange oorbel. Peperkleurige haren vertoonden

grijze strepen en eindigden in een elastiek. Zijn bezweet ochtendgezicht met bakkebaarden hoorde bij een andere generatie.

‘Ja?’

‘Een oude vrouw zit vast in de lift aan de andere kant. Jouw beurt om de held uit te hangen.’

‘Barst. Weer een liftprobleem. Dat meen je niet.’

Hij kreunde.

‘Dus je komt in actie of niet?’

Spierbundels leunden ongevraagd tegen de deurlijst aan en de staccato stem van zijn buurman bleef hangen als hardnekkige mist uit een rookmachine. Een jaar geleden sleepte Dirk een Michelin-ster in de wacht voor verdiensten in restaurant 't Stoofpotje. Frietjes met steak en salade, ambachtelijk bereid, kruisvaarders verloren tussen culinaire orgasmes. Zijn menu kon Antoon appreciëren maar niet zijn daden. Hier werd niet gemarineerd of opgeschept, het reglement van de Residentie was het enige dat telde. Respect voor enige vorm van zwakte had hij niet. Dirk was een watje. Hij had zijn wagen niet willen verzetten toen een mede-bewoner hem persoonlijk had gevraagd de oprit naar de fietsenstalling vrij te houden. Het incident had tot een woordenwisseling geleid. Antoon had hem een dag later een schaafwond bezorgd door de dubbele deuren in de hal voor zijn neus dicht te smijten. Een voorval dat ongetwijfeld vers in het geheugen lag want het voorhoofd van de chef droeg hier trouwens een litteken van.

‘Als je wil dat ze voor je kiezen Toon, zal je er iets voor moeten

doen. Anders gaan ze voor mij. Dan zetel ik straks in de Raad van Mede-eigenaars. Ook goed.'

Een beeld van de algemene vergadering flitste voorbij. Straks zou hij het moeten waarmaken. Marijke rekende er op.

'Alles goed met jouw brave zoon? Nog altijd aan het kokerellen in die prestigieuze koksschool?'

Antoon mompelde wat. Dat Dirk nu juist zijn zoon erbij betrok, die al een tijd in een instelling zat, was echt ongepast. Een hechte vriendschap met Dirk zat er niet meer in, zelfs niet met zijn vrouw. Alleen dat stemmetje al, zoiets als schuurpapier. 'We noemen onszelf de veranderologen,' had ze vorige week gedeclameerd toen hij haar was gepasseerd. Hij had geknikt uit beleefdheid. Dat lachje, die grijns. Loos gebral, bla bla bla. Als iemand hem een hak wilde zetten, dan was dit de chef en zijn vrouw. *Twee wratten op één gezicht.*

Met een zucht gooide hij de voordeur dicht en ging naast Marijke zitten die nu in foetushouding op de zetel lag. Enige tijd hield hij haar hand vast.

'Kom zet je recht,' zei hij en hielp haar om rechtop te zitten. 'Wat wil je, een kop thee, water, nog wat koffie?'

Ze zei niets en hij bleef naast haar zitten, de ogen bezorgd op de hond gericht die op de mat een dutje deed. Haar ademhaling werd zwaar. Ze legde haar hand op haar borst.

'Ik voel me,' fluisterde ze. Toen werd het stil. Haar ogen groot en glanzend keken hem aan, wanneer hij naast de zetel knielde.

‘Wat is er liefde? Praat met mij. Zeg iets.’

Minuten later flitsten haar ogen van links naar rechts. Plots viel ze voorover in zijn armen. Hij hapte naar adem en trilde. Wat moest hij doen? Zijn blik viel op de strip op de salontafel. Snel duwde hij nog een tweetal pillen in zijn geheel in haar mond.

‘Mondje open. Hou je ogen open.’

Ze viel terug voorover in zijn armen en hij hapte naar adem. Hij vloekte, voelde haar lichaam zwaar worden en duwde haar zacht terug op de zitbank. Gelukkig openden haar ogen terwijl hij haar hoofd vasthield.

‘Je liet me schrikken,’ zei hij en hield haar vanop een stoel een tijd lang in de gaten.

Daarna ijsbeerde hij de kamer rond, staarde naar de sigaar in de asbak en naar het soepbord op de salontafel waarin de lepel scheef hing. Verzonken in overpeinzingen schoof Antoon Halsma het gordijn verder open. En dan hoorde hij gejammer en luide kreten.

‘Help! Help!’

Het geroep van de persoon die vastzat in de lift ging door merg en been. Dirk had gelijk.

‘Ik ben zo terug,’ fluisterde hij.

‘Blijf bij me.’

Maar dat had hij niet gehoord.

‘Glad vergeten,’ riep hij uit. ‘Die mens in de lift. Mijn garnalengeheugen!’

Tegen zijn zin verliet hij de goed verwarmde woning. Hij probeerde zijn pas te versnellen maar kon slechts manken. Om de lift op gang te krijgen moest je in theorie naar de liftkast op de zestiende om de veiligheidsprocedure te overlopen. Een routineklus voor de chef die technische skills had maar niet voor een leek. Meer dan ooit vervloekte Antoon het gangbare 'gemeenschappelijk oplossen van problemen' dat in het gebouw van toepassing was, het drukken van kosten, alsof je in een communistisch land woonde, waar iedereen baat bij had. Het was duidelijk dat Mols, de huidige externe huismeester, zelf geen eigenaar van een appartement maar afgevaardigde van een groot kantoor, betaald werd om te niksen. Hoe kon hij zichzelf syndicus noemen als hij geen poot uitstak.

'Je zal het maar meemaken,' ventileerde hij en liep naar de brievenbus om te kijken of de postbode al was langsgekomen. Het geroep vanuit de lift was overgegaan in een afgrijselijk gehuil. Antoon zuchtte en keek op zijn horloge. Nu hij op pensioen was leek het concept tijd juist door te wegen, zoals nooit tevoren. 'De held uithangen,' zo had Dirk de grap omschreven. Hij lachte in zijn vuistje maar het bleef zuur.

Op de begane grond van de Residentie ging een sirene af.

'Iemand heeft de brandknop in de hal ingedrukt,' opperde een ouder heertje.

Het alarm bleef luiden. Een dame die er een beetje uitzag als Marijke bevond zich plots in Antoon's bijzijn. Hij bekeek haar goed want had

haar nog nooit eerder gezien. Op zich was het een komen en gaan in Residentie Papaver, er waren dan ook zestien verdiepingen met telkens drie appartementen aan linker-en rechterzijde, wat het gebouw zowaar in twee uniforme delen splitste, met in elk deel een zeer kleine lift.

‘Met als gevolg,’ riep hij nu, ‘dat niemand de lift in of uit kan aan onze kant.’

‘Vals alarm,’ zei de dame die inderdaad veel gelijkenissen had met zijn vrouw. Ze positioneerde zich voor de liftdeur, hurkte en begon met een sleutelbos de onderzijde van het metalen gordijn los te wrikken. Maar er kwam geen beweging in. Vanop de plek waar Anita straks de kerstboom zou optuigen sloeg hij haar gade.

‘Niet forceren alstublieft, afblijven.’ De oude man duwde haar zachtjes weg.

‘Een kind heeft weer op de rode knop heeft gedrukt,’ merkte iemand op. ‘Die nieuwe knoppen, altijd miserie.’

‘Dan zal de brandweer hier dadelijk zijn,’ antwoordde ze in de hoop de gemoederen te bedaren. Met alle commotie leek de gelijkvloerse hal aan de linkerzijde plots een filmset.

‘Is er brand? Zit er iemand vast?’

‘Ik moet naar boven,’ kloeg een dame die hij herkende. Ze woonde samen met haar kat op het zevende.

Minutenlang bleef een sirene galmen. Dan dook chef Dirk op, een kleine trapladder onder de arm en een keukenschort om zijn middel.

Alle ogen waren nu gericht op hem, zijn gebruinde bovenlichaam baadde in zweet, zwart borsthaar en varkensvet. In enkele simpele bewegingen sloeg hij erin het alarm af te zetten in een kastje aan een muur rechts naast de lift. Daarna deblokkeerde hij het veiligheidsgordijn.

‘Niet zo moeilijk hé,’ merkte hij grijnzend op voordat hij weer in zijn eigen appartement verdween. De blik die hij Antoon gunde was harteloos, daar kon geen glimlach tegenop.

Gehaast keerde hij terug naar de zitkamer. Marijke zat nog op de zetel in dezelfde houding maar ze bewoog niet.

‘Het is goed, ik ben hier,’ sprak hij, terwijl zijn stem brak. Het kleine hoofd herkende hij zelfs niet meer, leek op een pop.

‘Liefje, wat is er?’ Hij schudde haar zachtjes. Verdoofd zwenkte haar hoofd voor een laatste maal zijwaarts en dan werden de pupillen star. Ze lag op haar zij nu, de ogen wijd open gesperd.

‘Marijke, ik ben het, Antoon. Zeg iets, alsjeblieft.’ Haar hand hing slap langs de zetel. Op dat moment panikeerde hij en bleef enkele minuten verstijfd zitten en bad dat ze zodadelijk zou opstaan. Trillend van kop tot teen belde hij naar het noodnummer.

‘Ambulance. Hoe kan ik helpen?’

‘Antoon Halsma. Ja dat klopt ja.’

Zijn stem haperde wanneer hij zijn naam uitsprak, en de telefoniste

zijn naam herhaalde.

‘Mijn vrouw, ze ademt niet meer...’

‘Ademt ze nog wel of niet? In welke houding ligt ze?’

‘Op de zetel, zijwaarts een beetje, met hoofd naar beneden. In een deken gewikkeld. Wees snel, ik denk dat ze het anders niet zal halen.’

Hij drukte zijn voorhoofd tegen het hare. De bel ging. Twee mannelijke ambulanciers stapten de kamer in en verwittigden op vraag van Antoon de huisarts. Ze onderzochten haar terwijl de dokter aanbelde. Bernd Steen was een man die hij al jaren kende. Een vlotte zeventiger met een praktijk aan de overzijde van het Leopoldpark. Zijn zoon had samen met de zoon van Antoon in de klas gezeten.

‘Kom binnen dokter,’ sprak hij geëmotioneerd. ‘Mijn vrouw is... ze is, het gaat niet goed met haar. Ben een deken gaan halen en nu beweegt ze niet meer. Oh God..’ Tranen sprongen in zijn ogen.

De ambulanciers knielden een poos over haar lichaam heen, legden haar plat op de zetel en voerden routineus alle handelingen uit om een verstard lichaam terug tot leven te brengen. Hun interesse ging ook uit naar de pillen op de salontafel, terwijl de dokter rustig de inhoud van zijn doktersetui bekeek.

‘Waarom is ze bezweken?’ vroeg Antoon. Zijn bevende vingers raakte haar pijama aan.

Hij beseftte dat het de verkeerde vraag was. Bernd Steen zou evengoed de vraag aan hem gesteld kunnen hebben. De dokter voerde

stilzwijgend een onderzoek uit, bevoelde de bleke pols, keek in haar ogen en duwde op de buik onder haar roze pyjama. Hij hield haar hand geruime tijd vast, loerde ongegeneerd in haar mond. Op dat moment voelde Antoon een sprankel van hoop in zich opwellen.

‘Haltstilstand, vermoedelijk.’

Ook Steen bestudeerde de medicatie op de salontafel en stak ze in zijn doktersetui. Daarop vroeg hij: ‘Hoe ga je haar begraven? Kist of urne?’ Antoon stapte achteruit om zich van zijn vrouw af te zonderen, alsof hij niet wilde dat zij het hoorde. Harde taal gezien de omstandigheden. Steen wist maar al te goed dat Antoon als gewezen ceremoniemeester erop zou staan om de begrafenis zelf te regelen.

‘We zullen maar stellen dat het een ongelukje was. Geen natuurlijke dood in ieder geval.’

‘Dokter, ik voel dat ik adem te kort kom.’ Antoon greep naar zijn keel en ademde krampachtig, zijn schouders gingen hierbij op en neer. Onmiddellijk voelde hij fysieke pijn, een lichaamsholte kreeg klappen. Hij wees naar zijn buik.

‘Hierachter zit niets,’ stelde Steen hem gerust.

Antoon lokaliseerde en de oudere geneesheer duwde met soepele vingers.

‘Een mens heeft vele gedachten, die zich kunnen omzetten in pijn,’ zei Steen gewichtig. ‘Dat is normaal in een mensenleven.’

Hij keek de dokter verschrikt aan. De ongeneesbare categorie waartoe hij behoorde was vergelijkbaar met een psychiatrische patiënt die niet

gehoord werd.

‘Dat is normaal...,’ herhaalde Antoon terwijl de doktershand richting jaszak ging, attributen wegstoppend, nodig voor een echte patiënt.

‘Ik moet je geruststellen Antoon, het zijn vaak dezelfde gedachten. Maar koester de mooie, die houden je in leven. Verzachten de pijn.’

Antoon bestudeerde het lichaam van zijn vrouw, zakte naast haar in elkaar. Even keek de huisarts bezorgd, klikte dan zijn doktersetui dicht en richtte zich tot de ambulanciers in hun gele pak die Marijke voorzichtig op een brancard legden.

‘Kom langs in mijn praktijk Antoon, dan bekijken we samen het autopsierapport. Breng een van je mooie gedichten mee. Die wil ik graag lezen.’

‘Geen autopsie alstublieft dokter,’ smeekte Antoon. Ze waren de deur al uit. De hond jankte. Ze hadden haar meegenomen. Verdoofd en verweesd bleef hij alleen achter.

2

De herfst was ingezet. De straten bleven nat, de huizen grijs. Met veel moeite stond Antoon op, wreef in zijn ogen en zette eten klaar voor hemzelf en voor Zorro. Het beest had zich altijd gehecht aan Marijke en volgde hem koortsig op de voet, het appartement door. De begrafenisondernemer moest worden gecontacteerd, een doodsbrief opgesteld, een gesprek met een priester en nog het allerbelangrijkste de familie persoonlijk op de hoogte gebracht, zoon Lenny en zijn ouders. Zijn gedachten kwamen niet verder dan de woorden die hij had onthouden toen dokter Bernd Steen in allerijl was ontboden. En het feit dat hij nu alleen was, verward en niet in staat om nog maar iets te doen. *Het leven gelaten, in zijn armen.*

Zijn blik rustte op stapels archiefdozen bedoelt om krantenartikelen en brieven in te bewaren, die ooit achteraan het bureau strandden, alsof de tijd het zo gevraagd had om bepaalde zaken uit het verleden bij te houden, en dacht aan zijn teksten of memoires die veel recenter waren. Het kon geen kwaad om af en toe iets van je af te schrijven. Dat zei men wel vaker. Hij nam een zilveren pen ter hand om alvast wat notities te nemen en schreef daarna een brief.